

ΚΟΥΔΟΥΝΙΣΤΡΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΑΝΤΙΠΕΡΙΣΠΑΣΜΟΙ

Είμαστε όλοι σαν τον Σουντοντάνα, κατά πολλούς τρόπους. Στην καθημερινή μας ζωή έχουμε αυτή την παρόρμηση να κρύψουμε την αλήθεια από τον εαυτό μας και τους άλλους. Έχουμε γίνει απαθείς απέναντι στα εμφανή σημάδια της παρακμής. Ενθαρρύνουμε τον εαυτό μας «να μην κολλάμε» σε αυτά, εφησυχάζομενοι με θετικές επιβεβαιώσεις. Γιορτάζουμε τα γενέθλιά μας σβήνοντας κεριά, χωρίς να σκεφτόμαστε ότι τα σβησμένα αυτά κεριά θα μπορούσαν να μας υπενθυμίζουν ότι είμαστε κατά ένα χρόνο πιο κοντά στο θάνατο. Γιορτάζουμε το νέο έτος με πυροτεχνήματα και σαμπάνια, αποφεύγοντας να σκεφτούμε το γεγονός ότι ο παλιός χρόνος δεν θα ξανάρθει ποτέ πια και ότι ο νέος είναι γεμάτος αβεβαιότητα – οτιδήποτε μπορεί να συμβεί.

Όταν αυτό το *οτιδήποτε* τύχει να είναι δυσάρεστο, τότε επίτηδες στρέφουμε την προσοχή μας αλλού, σαν τη μητέρα που αποσπά την προσοχή του παιδιού της με κουδουνίστρες και παιχνίδια. Αν νιώθουμε πεσμένοι, πάμε για ψώνια, κανακεύουμε τον εαυτό μας, πάμε σινεμά. Κτίζουμε φαντασιώσεις και στοχεύουμε σε επιτυχίες μιας ζωής – σπίτια στην παραλία, αναμνηστικές πλακέτες και τρόπαια, πρόωρη σύνταξη, ωραία αυτοκίνητα, καλούς φίλους και οικογένεια, φήμη, να καταφέρουμε να μπούμε στο βιβλίο των ρεκόρ Γκίνες. Αργότερα στη ζωή μας θέλουμε έναν αφοσιωμένο σύντροφο, με τον οποίο μπορούμε να κάνουμε κρουαζιέρα ή να μεγαλώνουμε καθαρόαιμα κουτάβια. Τα περιοδικά και η τηλεόραση αναπαράγουν και ενδυναμώνουν παρόμοια μοντέλα ευτυχίας και επιτυχίας, εφευρίσκοντας ολοένα νέες ψευδαισθήσεις για να μας παγιδεύσουν. Αυτές οι έννοιες της επιτυ-

χίας είναι οι δικές μας κουδουνίστρες για μεγάλους. Τίποτα από αυτά που κάνουμε στη διάρκεια της ημέρας, είτε σκέψεις είτε πράξεις, δεν δείχνει ότι έχουμε συνείδηση του πόσο εύθραυστη είναι η ζωή. Περνούμε τον καιρό μας κάνοντας ανούσια πράγματα, όπως να περιμένουμε ώρες σε έναν πολυκινηματογράφο για να παρακολουθήσουμε μια κακή ταινία. Ή τρέχουμε στο σπίτι να παρακολουθήσουμε ριάλιτι σόου. Καθώς καθόμαστε αναπαυτικά βλέποντας τις διαφημίσεις, καθώς περιμένουμε... ο χρόνος στην κλεψύδρα της ζωής μας συνεχίζει να κυλά.

Μια μοναδική ματιά στα γηρατειά και στο θάνατο ήταν αρκετή για να ενσταλάξει στον Σιντάρτα τον πόθο να εκτεθεί εξ ολοκλήρου στην αλήθεια. Μετά το τρίτο του ταξίδι, προσπάθησε αρκετές φορές να φύγει μόνος του από το παλάτι, αλλά πάντοτε μάταια. Τότε, μια ιδιαίτερη νύχτα, μετά το συνηθισμένο οργιαστικό γλέντι, ένα μυστηριώδες ξόρκι απλώθηκε στην Αυλή, καταλαμβάνοντας όλους, εκτός από τον Σιντάρτα. Άρχισε να τριγυρνά στις αίθουσες και είδε ότι όλοι, από τον βασιλιά Σουντοντάνα μέχρι και τον τελευταίο υπηρέτη, είχαν πέσει σε λήθαργο. Οι Βουδιστές πιστεύουν ότι αυτή η μαζική υπνηλία οφειλόταν στη συλλογική αρετή του ανθρώπινου γένους, επειδή στάθηκε η αφορμή που οδήγησε στη δημιουργία ενός μεγάλου όντος.

Χωρίς την ανάγκη να ευχαριστήσουν τους βασιλικούς, οι εταιρές της Αυλής ροχάλιζαν με τα σαγόνια ορθάνοιχτα, τα μέλη να κρέμονται, τα στολισμένα δάχτυλα βουτηγμένα στο κύρυ. Σαν τσακισμένα λουλούδια, είχαν χάσει όλη τους την ομορφιά. Ο Σιντάρτα δεν όρμησε να βάλει τάξη, όπως ενδεχομένως θα είχαμε κάνει εμείς στη θέση του. Αυτή η εικόνα απλώς δυνάμωσε την αποφασιστικότητά του. Η απώλεια της ομορφιάς τους δεν ήταν παρά μια επιπλέον

ένδειξη της παροδικότητας. Καθώς όλοι είχαν αποκοιμηθεί, ο πρίγκιπας μπόρεσε να ξεφύγει απαρατήρητος. Με μια τελευταία ματιά στη Γιασοντάρα και τον Ραχούλα, γλίστρησε έξω στο σκοτάδι.

Είμαστε όλοι σαν τον Σιντάρτα, κατά πολλούς τρόπους. Μπορεί να μην είμαστε πρίγκιπες με παγώνια, αλλά έχουμε τις καριέρες μας, τα κατοικίδια μας και τις αμέτρητες υποχρεώσεις μας. Έχουμε τα δικά μας παλάτια –γκαρσονιέρες σε υποβαθμισμένες περιοχές, μεζονέτες στα προάστια ή ρετιρέ στο Παρίσι– και τους δικούς μας Γιασοντάρα και Ραχούλα. Και τα πράγματα πηγαίνουν πάντα στραβά. Οι συσκευές χαλάνε, οι γείτονες μαλώνουν, η στέγη στάζει. Οι αγαπημένοι μας πεθαίνουν ή μπορεί να μοιάζουν σαν πεθαμένοι το πρωί πριν ξυπνήσουν, με τα σαγόνια τους ανοιχτά σαν τις αυλικές του Σιντάρτα. Μπορεί η ανάσα τους να βρωμάει μπαγιάτικο τσιγάρο ή τη σάλτσα σκόρδο από το προηγούμενο βράδυ. Μας γκρινιάζουν και μασάνε με το στόμα ανοιχτό. Παρ' όλα αυτά, κολλάμε πολύ πρόθυμα και δεν προσπαθούμε καθόλου να ξεφύγουμε. Ή, αν τυχόν πραγματικά βαρεθούμε και σκεφτούμε «φτάνει πια!», μπορεί να αφήσουμε κάποια σχέση, μόνο για να ξεκινήσουμε πάλι από την αρχή, μια άλλη, με ένα άλλο πρόσωπο. Δεν κουραζόμαστε ποτέ με αυτόν τον κύκλο, επειδή ελπίζουμε και πιστεύουμε ότι υπάρχει το τέλειο ταίρι ή η άψογη Σάνγκρι-λα κάπου εκεί έξω, περιμένοντας για εμάς. Όταν αντιμετωπίζουμε την εκνευριστική φθορά της καθημερινότητας, αντανakλαστικά σκεφτόμαστε ότι μπορούμε να διορθώσουμε τα πράγματα: όλα διορθώνονται, μπορούμε να βουρτσίσουμε τα δόντια, μπορούμε να αισθανθούμε πάλι πλήρεις.

Μπορεί, επίσης, να σκεφτόμαστε ότι θα έρθει μια μέρα που θα έχουμε κατακτήσει την τέλεια ωριμότητα από τα μαθήματα της

ζωής μας. Περιμένουμε να γίνουμε σοφοί γέροντες σαν τον Γιόντα, χωρίς να συνειδητοποιούμε ότι η ωριμότητα είναι μια ακόμη όψη της παρακμής. Υποσυνείδητα μας δελεάζει η προσδοκία ότι κάποτε θα φτάσουμε σε ένα επίπεδο, όπου δεν θα χρειάζεται να διορθώσουμε ξανά τίποτα. Κάποια μέρα θα φτάσουμε στο «ζήσανε αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα». Έχουμε πεισθεί από την έννοια της «ολοκλήρωσης». Είναι σαν όλες μας οι εμπειρίες μέχρι τώρα, ολόκληρη η ζωή μας μέχρι αυτήν εδώ τη στιγμή, να ήταν μια πρόβα τζενεράλε. Πιστεύουμε ότι η μεγάλη μας παράσταση δεν έχει έρθει ακόμη, κι έτσι δεν ζούμε για το σήμερα.

Για τους περισσότερους ανθρώπους αυτή η ατελείωτη διαχείριση, ανα-διευθέτηση, αναβάθμιση, είναι αυτός καθαυτός ο ορισμός της «ζωής». Στην πραγματικότητα, είναι σαν να περιμένουμε τη ζωή ν' αρχίσει. Όταν μας κεντρίσουν, οι περισσότεροι από εμάς παραδεχόμαστε ότι προσβλέπουμε σε μια μελλοντική στιγμή τελειότητας – συνταξιοδότηση σε κάποιο ξύλινο σπίτι σ' ένα λιμανάκι ή σε μια παραθαλάσσια καλύβα. Ίσως και να ονειρευόμαστε ότι θα ζήσουμε τα τελευταία χρόνια μας μέσα στο ειδυλλιακό δασωμένο τοπίο μιας κινέζικης ζωγραφιάς, διαλογιζόμενοι γαλήνια σε ένα κιόσκι τσαγιού ατενίζοντας από ψηλά έναν καταρράκτη και μια διακοσμητική λιμνούλα.

Έχουμε εξάλλου την τάση να νομίζουμε ότι, αφού πεθάνουμε, ο κόσμος αυτός θα συνεχίσει. Ο ίδιος ήλιος θα λάμπει και οι ίδιοι πλανήτες θα στριφογυρίζουν ακριβώς όπως νομίζουμε ότι κάνουν από τις απαρχές του χρόνου. Νομίζουμε ότι τα παιδιά μας θα κληρονομήσουν τη Γη. Αυτό και μόνο δείχνει πόση άγνοια έχουμε για την επίμονη αλλαγή αυτού του κόσμου και όλων των φαινομένων.